

Planul Național de Redresare și Reziliență

Beneficiar: ȘCOALA GIMNAZIALĂ SÂNCRAIU DE MUREȘ

Titlul proiectului: „Ecosisteme de management al învățării bazate pe inteligență artificială”

Contract de finanțare nr. 14095/10.12.2024, cod proiect e-PNRR 122

Structura Resursei Educaționale Deschise (RED) bazată pe AI

I. Date de Identificare ale Resursei

Categorie	Educație digitală / Educație Civică — Comportamente moral-civice
Titlul RED	Frieda și Clasa Secretă — Comportamente Moral-Civice în Școală
Autor	POP NINA CAROLINA
Grup țintă	Elevi, vârsta 10 ani
Aria Curriculară	Om și societate
Clasa	a IV-a
Obiectiv General	Recunoașterea comportamentelor moral-civice în mediul școlar, pe baza valorilor morale (responsabilitate, solidaritate, cinste, respect) și a normelor moral-civice care reglementează relațiile dintre colegi, pe baza textului suport «Cea mai (ne)plictisitoare școală din lume. Clasa secretă» de Sabrina J. Kirschner, Unitatea 4 — Raporturile noastre cu ceilalți oameni. Comportamente moral-civice.
Durată Estimată	50 minute (predare + evaluare la final, 1 oră didactică)

II. Argumentul Aplicării RED în Procesul Didactic

Elevii confundă frecvent judecarea persoanei cu judecarea comportamentului (eticheta „e rău” în loc de „comportamentul lui a fost neresponsabil”), fără să observe diferența subtilă pe care manualul o cere explicit, prin exercițiul de transformare a enunțurilor.

Utilizarea AI-ului, în rolul Friedei — personajul care își recunoaște prima greșeala și unește grupul — oferă un model concret de responsabilitate asumată, mai eficient decât o listă abstractă de valori morale.

Textul «Clasa secretă» oferă exemple variate de comportamente (ale lui Max, Friedei, Karl, Pascal), ideale pentru exersarea distincției comportament/persoană și pentru identificarea valorilor morale implicate (responsabilitate, solidaritate, cinste, respect).

III. Promptul/Prompturile Propuse pentru Activitatea Didactică (Metoda PREPARE)

Acest prompt va fi furnizat elevilor pentru dialogul cu Frieda.

Element PREPARE	Descriere (Rolul în activitate)	Prompt/Instrucțiune către AI
Purpose (Scopul)	Recunoașterea comportamentelor moral-civice școlare și a valorilor morale, pe baza poveștii.	„Vreau să mă ajuți să recunosc comportamentele moral-civice din școală și valorile morale din povestea «Clasa secretă».”
Role (Rolul AI)	Frieda, eleva care își recunoaște greșeala și unește grupul, ghidează lecția.	„Acționează ca Frieda din poveste, care îmi explică ce este un comportament moral-civic la școală, pe înțelesul unui elev de clasa a IV-a.”
Exemplar (Exemplu)	Model real din text: Frieda recunoaște vina și unește grupul (responsabilitate, solidaritate).	„Exemplu: Frieda recunoaște vina și unește grupul — responsabilitate și solidaritate. Încearcă tu cu exemplul lui Pascal.”
Parameters (Parametri)	Exemple simple din text, cele 6 valori morale, fără termeni avansați.	„Folosește exemplele din text și cele 6 valori morale simple, limbaj prietenos pentru clasa a IV-a.”
Action (Acțiunea)	5 pași, de la recunoaștere la un exemplu propriu de comportament.	„Prezintă în ordine: (1) reamintim povestea, (2) ce este comportamentul moral-civic, (3) exemplul Friedei, (4) transform un enunț despre comportament, (5) dau un exemplu propriu.”
Restrictions (Restricții)	Elevul răspunde, AI doar explică diferența comportament/persoană.	„NU da răspunsul direct. Așteaptă-mi răspunsul și explică-mi diferența comportament/persoană, fără să-mi dai direct formularea corectă.”
Evaluation (Evaluare)	Valoare morală corectă + transformare comportament/persoană + exemplu propriu plauzibil.	„Evaluează corect dacă identific valoarea morală, transform corect enunțul și dau un exemplu propriu plauzibil.”

IV. Planul Activității Didactice (1 oră)

Etapă	Dura tă	Activitatea Elevilor	Rolul AI (Prompt)
1. Introducere & Reamintirea textului	8 min	Elevii reamintesc povestea «Clasei secrete» — copiii blocați, recunoașterea vinei de către Max, Frieda și Karl. Profesorul scrie pe tablă replica Friedei:	Prompt frontal profesor: „Ce este un comportament moral-civic la școală? Dă un exemplu din text, pe înțelesul unui elev de clasa a IV-a.”

		«Cu toții suntem vinovați de câte ceva».	
2. Dialog cu Frieda — Metoda PREPARE	30 min	În perechi, elevii introduc promptul PREPARE. Ghidați de „Frieda”, parcurg cei 5 pași: reamintirea poveștii → ce este comportamentul moral-civic → exemplul Friedei → transformarea unui enunț despre comportament, nu despre persoană → exemplul propriu de comportament moral-civic. Completează fișa „Jurnalul Clasei Secrete” la fiecare pas.	Promptul PREPARE de la punctul III. AI-ul (Frieda) prezintă câte un pas, oferă exemplele din text și verifică transformările și exemplele propuse de elev.
3. Concluzii & Prezentare	12 min	Câteva perechi citesc exemplul propriu de comportament moral-civic. Se discută ce valori morale au identificat în text.	Prompt de sinteză opțional: „Verifică dacă exemplul propriu al elevului ilustrează o valoare morală reală, fără să schimbi conținutul exemplului lui.”

V. Metoda de Aplicare la Clasă

Descrieți pe scurt modul în care s-a aplicat la clasă

Activitatea se desfășoară în sala de clasă, cu tablete sau telefoane, după ce elevii au citit deja fragmentul «Cea mai (ne)plăcută școală din lume. Clasa secretă».

Elevii lucrează în perechi și primesc fișa „Jurnalul Clasei Secrete” cu 5 rubrici: (1) Personajele și momentul-cheie al poveștii, (2) Definiția comportamentului moral-civic la școală, (3) Exemplul Friedei — responsabilitate și solidaritate, (4) Transformarea unui enunț despre un personaj într-un enunț despre comportament, (5) Exemplul meu propriu de comportament moral-civic față de un coleg.

Profesorul circulă printre perechi, verificând mai ales corectitudinea distincției comportament/persoană și faptul că AI-ul (Frieda) nu oferă transformarea direct, ci doar ghidează elevul.

Evaluarea (10 min) cuprinde itemi de recunoaștere, de identificare a valorilor morale și un item de creație personală.

VI. Concluzii și Așteptări în Urma Aplicării

Așteptări înainte de implementare: Se așteaptă ca exersarea prin paralela cu Frieda — care recunoaște greșeala și unește grupul — să consolideze mai durabil distincția dintre judecarea comportamentului și judecarea persoanei, decât memorarea izolată a listei de valori morale.

Dezvoltarea Competenței Digitale și a celei la nivelul disciplinei: Elevii formulează prompturi structurate (competență digitală) și exersează identificarea comportamentelor moral-civice și a valorilor morale (competență civică).

Consolidarea Cunoștințelor: Se va constata dacă elevii reușesc să transforme corect un enunț despre persoană într-unul despre comportament, și să dea un exemplu propriu coerent.

Concluzie finală: Nu judecăm persoana, ci comportamentul ei — la fel cum Frieda nu a învinuit pe nimeni, ci a recunoscut comportamentele și a propus o soluție comună. AI-ul este „Frieda”, care arată exemplul prin propria recunoaștere a greșelii, nu un substitut al reflecției proprii a elevului.

I Planificarea unității de învățare

Disciplina: Educație Civică

Clasa: a IV-a

Unitatea de învățare: Unitatea 4 — Raporturile noastre cu ceilalți oameni. Comportamente moral-civice

Număr de ore alocat unității: 10 ore (extrasul de mai jos se concentrează pe lecția Comportamente moral-civice în școală)

Competențe specifice vizate	Conținuturi	Nr. ore	Săptămâna	Observații / Evaluare
4.1. Recunoașterea comportamentelor moral-civice în familie	1. Comportamente moral-civice în familie	1	S25	Lectura textului «Hotelul Lăbuța Fermecată», identificarea comportamentelor în familie.
4.2. Recunoașterea comportamentelor moral-civice în școală	2. Comportamente moral-civice în școală. Aplicare cu Frieda (Dialog cu AI)	1	S25	Dialog cu AI (Metoda PREPARE). Completare Jurnalul Clasei Secrete. Evaluare la final (10 min).
4.3. Recunoașterea comportamentelor moral-civice în grupul de prieteni	3. Comportamente moral-civice în grupul de prieteni	1	S26	Lectura textului «Cel mai bun prieten», discuții despre limitele glumelor între prieteni.
4.4. Recunoașterea comportamentelor moral-civice în locuri publice	4. Comportamente moral-civice în locuri publice	1	S26	Lectura textului «La plimbare», identificarea comportamentelor adecvate în locuri publice.
4.5. Deosebirea comportamentelor prosociale de cele antisociale	5. Comportamente prosociale — ajutorare și sprijin; cooperare și competiție	1	S27	Exerciții de identificare a comportamentelor prosociale în situații date.

II. Proiect de lecție: Frieda și Clasa Secretă — Comportamente Moral-Civice în Școală

Data:

Clasa: a IV-a

Disciplina: Educație Civică

Unitatea de învățare: Unitatea 4 — Raporturile noastre cu ceilalți oameni. Comportamente moral-civice

Subiectul lecției: Comportamente moral-civice în școală

Tipul lecției: Predare-învățare prin descoperire (Dialog cu AI, Metoda PREPARE) + Evaluare

Durata: 50 minute (predare + evaluare la final)

1. Obiective Operaționale

La sfârșitul activității, elevii vor fi capabili:

01 (Cognitiv): Să definească comportamentul moral-civic ca manifestare a trăsăturilor și valorilor morale, în consens cu normele moral-civice.

02 (Cognitiv): Să identifice, într-un text dat, valori morale precum responsabilitatea, solidaritatea, cinstea și respectul.

03 (Aplicativ): Să transforme un enunț despre o persoană într-un enunț despre comportamentul ei, după modelul din manual.

04 (Creativ): Să formuleze un exemplu propriu de comportament moral-civic față de un coleg de clasă.

05 (Digital): Să utilizeze promptul PREPARE pentru a dialoga eficient cu AI-ul și să-și verifice propriile răspunsuri.

2. Strategii Didactice

Conversația euristică, Învățarea asistată de inteligența artificială (Metoda PREPARE), Organizatorul grafic (Jurnalul Clasei Secrete), Munca pe perechi, Exercițiul.

3. Scenariul Didactic

Etapele Lecției	Timp	Activitatea Profesorului	Activitatea Elevilor	Strategii / Metode
1. Moment organizatoric	1 min	Asigură climatul optim. Distribuie fișele „Jurnalul Clasei Secrete”. Verifică dispozitivele.	Se pregătesc. Primesc fișă de lucru.	Conversația
2. Captarea atenției — Reamintirea textului	6 min	Reamintește pe scurt povestea Clasei secrete. Întreabă: „De ce credeți că Frieda a spus «Cu toții suntem vinovați de câte ceva»? Ce a vrut ea, de fapt, să facă?”	Elevii reamintesc povestea, propun observații despre recunoașterea greșelilor.	Conversația euristică
3. Anunțarea temei și a obiectivelor	2 min	Scrie titlul: „Comportamente Moral-Civice în Școală — Frieda și Clasa Secretă”. Explică structura: dialog cu Frieda în 5 pași + Jurnalul Clasei Secrete + evaluare la final.	Notează titlul. Văd cele 5 rubrici din fișă.	Expunerea
4. Reactualizarea cunoștințelor	5 min	Reamintește ce este un comportament moral-civic, cu exemplul Friedei scris pe	Un elev identifică valoarea morală din exemplul Friedei la tablă; ceilalți	Exercițiul

		tablă.	notează în caiete.	
5. Dirijarea învățării (Implementare RED AI)	25 min	Proiectează promptul PREPARE. Împarte clasa în perechi. Semnalează trecerea la pasul următor la fiecare 5 minute. La pasul 4 (transformare enunț), verifică explicit că elevii vorbesc despre comportament, nu despre persoană. Verifică fișele.	Perechile introduc promptul. „Frieda” ghidează în 5 pași: reamintirea poveștii → comportamentul moral-civic → exemplul Friedei → transformarea unui enunț → exemplul propriu. Completează fișa la fiecare pas.	Descoperire cu AI, Metoda PREPARE, Organizatorul grafic, Munca pe perechi
6. Evaluare — Test individual	8 min	Distribuie testul (5 itemi). Elevii lucrează individual, fără AI și fără manual. Corectare frontală în ultimele 2 minute.	Rezolvă testul individual în 7 minute. Participă la corectarea frontală.	Evaluare formativă, Lucru individual
7. Concluzii și temă	3 min	Invită 1-2 perechi să citească exemplul propriu de comportament moral-civic. Temă: „Realizează, pentru portofoliu, o listă a valorilor morale cu exemple de comportamente față de colegii tăi.”	Ascultă/citesc exemplele. Notează tema.	Aprecieri verbale

Test de Evaluare (10 minute) — Comportamente Moral-Civice în Școală

Instrucțiuni: Lucrați individual, fără manual sau dispozitive. Timp: 7 minute.

- (20 p) Completează: Manifestarea trăsăturilor și valorilor morale, în consens cu normele moral-civice, se numește _____.
- (20 p) Adevărat sau Fals — încercuiește: Comportamentele moral-civice la școală se bazează doar pe regulile scrise ale școlii, nu și pe valori morale precum responsabilitatea sau solidaritatea. Adevărat / Fals
- (20 p) Alegere multiplă — Care valoare morală este demonstrată de Frieda când spune «Cu toții suntem vinovați de câte ceva... Împreună, vom găsi o cale!»?
a) egoism b) responsabilitate și solidaritate c) lipsă de respect d) competiție
- (20 p) Transformă enunțul, referindu-te la comportament, nu la persoană: «Pascal râdea de colegii lui, exagerând pericolul.»

Răspunsul tău: [_____]

- (20 p) Creație — Dă un exemplu propriu de comportament moral-civic pe care l-ai avut (sau ai putea avea) față de un coleg de clasă.

Răspunsul tău: [_____]

Barem de Corectare și Setări pentru Platforma Online (Pentru Profesor)

Nr. Întrebare	Răspuns Corect	Punctaj	Explicație
1	comportament moral-civic	20 p	Acceptați și formularea „comportament moral”, dacă elevul omite „civic”.
2	Fals	20 p	Comportamentele moral-civice se bazează și pe valori morale, nu doar pe regulile scrise ale școlii, conform lecției.
3	b) responsabilitate și solidaritate	20 p	Frieda își asumă vina alături de ceilalți (responsabilitate) și propune să găsească o soluție împreună (solidaritate).
4	Orice formulare echivalentă cu: „Lipsa de respect față de frica celorlalți poate răni colegii.”	20 p	Acordați punctaj pentru orice transformare care vorbește despre comportament (ex. „a râde de frica altora”), nu despre persoană (ex. „Pascal este rău”).
5	Orice exemplu personal plauzibil, care ilustrează o valoare morală	20 p	Criterii: (a) exemplul este plauzibil și coerent — 10 p; (b) ilustrează clar o valoare morală (responsabilitate, solidaritate, cinste, respect, bine, altruism) — 10 p.

Observații metodologice importante din programa școlară:

În clasa a IV-a, comportamentele moral-civice se predau prin discutarea unor situații concrete din texte cunoscute, nu prin liste abstracte de definiții.

Cea mai frecventă greșeală este formularea unor enunțuri care judecă persoana („Pascal este rău”), nu comportamentul ei („Comportamentul lui Pascal a fost lipsit de respect”) — profesorul trebuie să insiste pe acest exercițiu de transformare, exact cum cere manualul.

Itemul de creație (nr. 5) trebuie tratat cu sensibilitate — exemplele personale ale elevilor nu se corectează ca greșite sau corecte, ci se ghidează spre identificarea unei valori morale clare în exemplul dat.

NOTA:

Se vor completa personalizat în funcție de fiecare resursă etapele de argumentare, prompt și aplicare la clasă.

Elementele cu galben sunt cu rol orientativ.

Resursa va conține RED AI generate de experți, amplu prezentate.

Se pot atașa dovezi ale aplicării la clasă sau materiale generate cu AI (fise, prezentări etc) utile aplicării RED